

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

У статті визначено необхідність здійснення аналізу сталого розвитку. Акцентовано важливість удосконалення концептуальних засад аналізу сталого розвитку, які враховуватимуть особливості сталого розвитку як мети діяльності підприємств у сучасних умовах. Визначено мету, завдання, предмет, об'єкти, принципи, функції та види аналізу, що виступило основою концепції аналізу сталого розвитку.

Ключові слова: економічний аналіз, сталий розвиток, соціально відповідальна діяльність, аналіз сталого розвитку, концепція.

BUDKO O.

Dnipro State Technical University

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF THE ANALYTICAL PROVISION OF MANAGEMENT BY STEEL DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE

The article is determined the necessity of carrying out the analysis of sustainable development. The purpose of the study is to identify ways to improve the conceptual foundations of the analysis of sustainable development of enterprises. The importance of improving the conceptual foundations of the analysis of sustainable development, which will take into account the features of sustainable development as a goal of enterprises in modern conditions, is emphasized. The purpose of the analysis, which consists of the formation of information on the identification of the nature and extent of the impact of economic, environmental and social factors on the economic activity of the enterprise, is determined, which provides the basis for making managerial decisions in the field of realization of the tasks of sustainable development. This led to a definition of tasks, subject, objects, principles, functions and types of analysis, which formed the basis of the concept of sustainable development analysis. The analysis of sustainable development as a management function based on conceptual principles that takes into account the priorities of sustainable development is determined.

Key words: economic analysis, sustainable development, socially responsible activity, analysis of sustainable development, concept.

Постановка проблеми

В умовах глобалізації економіки та загострення конкурентної боротьби на ринках товарів та послуг, погіршення стану навколишнього середовища та виникнення екологічних проблем у зв'язку з неконтрольованим відношенням до екології, поведінкою соціуму розвиток економічного аналізу має здійснюватися у напрямку бачення перспектив стратегії сталого розвитку та можливості ухвалення управлінських рішень, які сприятимуть реалізації цих перспектив. Відтак, слід визнати новий етап розвитку аналізу господарської діяльності – аналіз сталого розвитку підприємства як основи формування аналітичного забезпечення управління стратегією сталого розвитку підприємства. Важливим при цьому є розвиток методологічного, методичного, організаційного і технологічного рівня економічного аналізу. Саме це обумовлює потребу у визначенні концепції аналізу сталого розвитку підприємства, що передбачає ідентифікацію його мети та завдань, предмету та об'єктів, принципів, функцій, видів та методів. Формування цих аспектів дозволить визначити управлінські дії, спрямовані на реалізацію принципів сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Теоретико-організаційні і методологічні засади економічного аналізу досліджувалися такими науковцями, як М.І. Баканов [1], О.А. Зоріна [2], С.В. Калабухова [3], Л.М. Кіндрацька [4], В.В. Ковальов [5], І.Д. Лазаришина [6], Л.А. Лахтіонова [7], Є.В. Мних [8], О.В. Олійник [9], Г.В. Савицька [10], А. Д. Шеремет [1], М.Г. Чумаченко [11].

Окремі питання формування аналітичного забезпечення сталого розвитку розкривалися у працях І.М. Парасій-Вергуненко, якою обґрунтовано критерії відбору показників стійкого розвитку [12] та Д.О. Грицишена, яким досліджено питання формування аналітичного забезпечення управління економіко-екологічною безпекою підприємства [13].

Різноманіття концептуальних підходів до розробки аналітичної підсистеми вказує на наявність певного теоретичного підґрунтя для формування аналітичної інформації у складі системи обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку підприємства.

Однак, попри існуючі напрацювання, концептуальні засади аналізу в умовах сталого розвитку потребують подальших досліджень, які сприятимуть чітким визначенням мети, завдань, предмету, об'єктів і функцій аналізу сталого розвитку, що забезпечить розвиток методології економічного аналізу у цілому.

Формулювання цілей

Метою дослідження є визначення шляхів удосконалення концептуальних засад аналізу сталого розвитку підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження

Розвиток аналізу в умовах сталого розвитку передбачає удосконалення його методологічного, методичного, організаційного і технологічного рівня, що забезпечить комплексний аналіз не тільки результатів діяльності, але й його нефінансових показників, які мають суттєвий вплив на збільшення вартості підприємства (рис. 1).

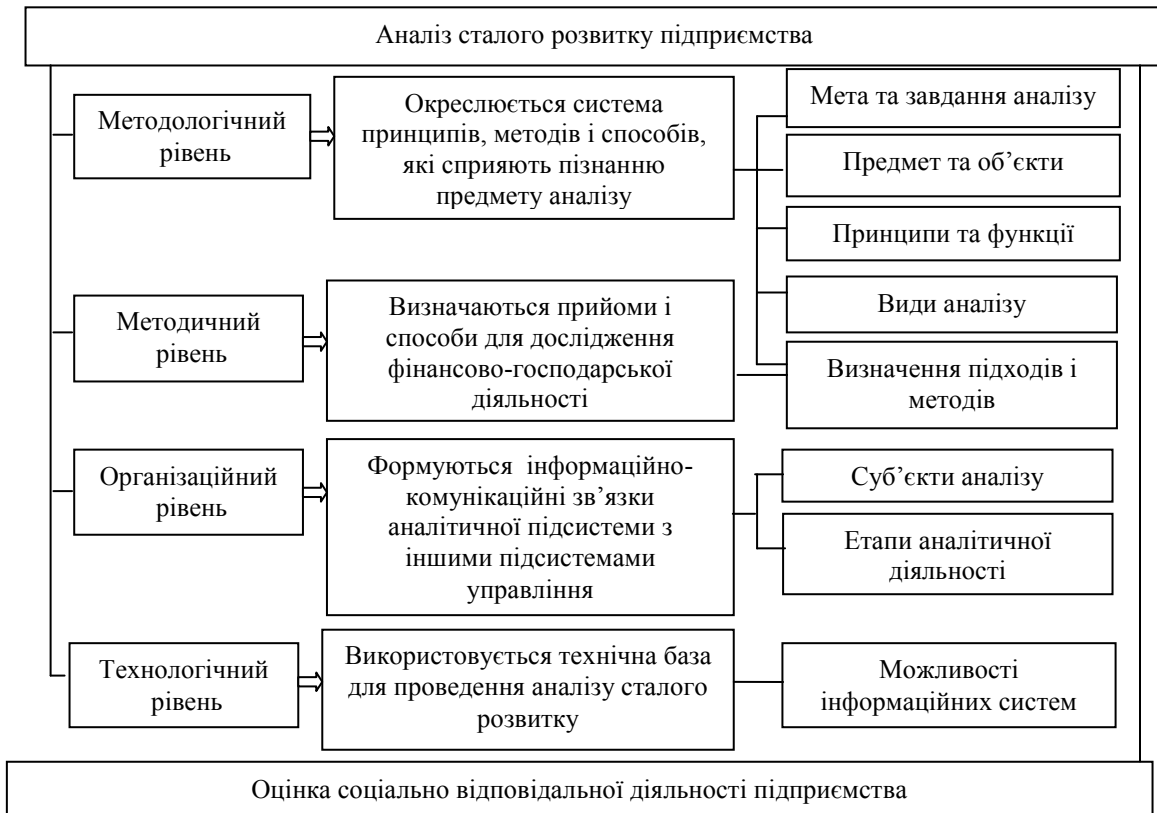

Рис. 1. Визначення концептуальних засад аналізу сталого розвитку у взаємозв'язку з оцінкою соціально відповідальної діяльності

Кожна управлінська функція, зокрема і, економічний аналіз, має свою мету, досягнення (або недосягнення) якої характеризує ефективність та результативність її здійснення. Як зазначав М.Г. Чумаченко, у багатьох підручниках з економічного аналізу або зовсім не наводиться визначення його мети, або вона обмежується виявленням тільки резервів. Він вказує, що метою економічного аналізу є сприяння виконанню планів підприємств і їх підрозділів, а також інших господарських формувань, сприяння дальшому розвитку поліпшенню економічної роботи завдяки підготовці проектів оптимальних управлінських рішень [11, с.35].

Мета і завдання аналізу в умовах сталого розвитку трансформуються відповідно до розробленої стратегії сталого розвитку та напрямів реалізації його принципів у практичній діяльності підприємств. Концепція сталого розвитку охоплює, як мінімум, дві найважливіші ідеї – вирішення економічних, екологічних та соціальних проблем та усвідомлення і розуміння того, що нинішнє покоління має обов'язок перед прийдешніми поколіннями залишити достатні запаси соціальних, природних та економічних ресурсів для того, щоб вони могли забезпечити для себе рівень добробуту не нижчий, ніж той, що існує зараз.

З огляду на це метою аналізу сталого розвитку підприємства є формування інформації щодо виявлення характеру та ступеня впливу економічних, екологічних і соціальних факторів на господарську діяльність підприємства, що забезпечує базу для прийняття управлінських рішень у сфері реалізації завдань сталого розвитку.

Визначена мета передбачає формулювання завдань аналізу сталого розвитку з акцентом необхідності досягнення пріоритетів сталого розвитку. Відтак, завданнями аналізу сталого розвитку є:

- об'єктивна оцінка діяльності підприємства та його структурних підрозділів через визначення результату загалом та результатів, які його формують, зокрема, результатів економічної, екологічної і соціальної діяльності;
- визначення впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на показники, які аналізуються та оцінка причинно-наслідкових зв'язків;
- оцінка ефективності природоохоронних та соціальних заходів;
- обрання напрямів та джерел фінансування екологічних і соціальних інвестицій та обґрунтування доцільності їх здійснення;

- оцінка екологічних та соціальних ризиків зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємства;

- пошук резервів підвищення ефективності використання капіталу (виробничого, фінансового, інтелектуального, людського, соціального, природного) та зростання вартості підприємства з урахуванням факторів економічного, екологічного та соціального характеру;

- оцінка кількісних та якісних, фінансових та нефінансових показників, які характеризують стратегію підприємства.

Завдання аналізу сталого розвитку можуть деталізуватися залежно від управлінських потреб в інформації.

Наведений перелік завдань не претендує на вичерпність, а є орієнтиром щодо визначення тих, які підпорядковуються меті, визначеній у конкретний момент часу.

Важливими елементами концепції аналізу сталого розвитку є його предмет та об'єкти. Їх визначення сприятиме виявленню просторових та часових меж здійснення аналізу для забезпечення оцінки саме сталого розвитку підприємства.

У наукових колах на даний час навколо питання щодо предмету економічного аналізу існують суперечки та дискусії. Так, група вчених під керівництвом М.Г. Чумаченка вважає, що предметом економічного аналізу є діяльність підприємств і їх підрозділів, а також інших господарських формувань, спрямована на досягнення максимальних результатів за мінімальних витрат [11, с.44].

Є.В. Мних предметом економічного аналізу визначає реальну господарську діяльність, яка характеризується сукупністю економічних відносин у зв'язку з виробничо-фінансовими ресурсами, навколишнім природним середовищем та соціально-політичною атмосферою, знаходить своє вираження через систему економічної інформації [8, с.23]. М.І. Баканов, А.Д. Шеремет під предметом економічного аналізу розуміють господарські процеси підприємств, об'єднань, асоціацій, соціально-економічну ефективність та фінансові результати, які формуються під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів і отримують відображення через систему економічної інформації [1, с.15].

Має право на існування підхід, за якого предмет економічного аналізу трансформується в інформаційний потік про господарську діяльність підприємств, який досліджується з метою досягнення обгрунтованості прийнятих рішень. Зокрема, С.В. Калабухова під предметом аналізу господарської діяльності в інформаційній економіці розуміє інформаційні потоки, які циркулюють в обліковій системі управління господарською діяльністю підприємства [3, с.51]. Важливо певною мірою заперечити, оскільки аналіз вивчає не інформацію, а діяльність, яку ця інформація відображає.

Окремі науковці під предметом економічного аналізу розуміють економіку підприємств, що розглядається як сукупність виробничих відносин у процесі виробництва і розподілу створеного продукту, використання виробничих ресурсів, а також встановлення відхилення показників господарської діяльності будь-якої ланки економіки від базового значення, що розглядаються в статистичній динаміці як наслідки впливу загальних і специфічних факторів і які слугують для побудови оцінок про наявність резервів підвищення економічної ефективності виробництва та обігу.

І.Д. Лазаришина сутність предмета економічного аналізу визначає як причинно-наслідкове дослідження інформації щодо стану, властивостей, зв'язків та реакції (поведінки) об'єктів економічного аналізу та впливи з боку зовнішнього та внутрішнього середовища в ідентифікованих просторово-часових межах [6, с.10]. Г.В. Савицька акцентує увагу на причинно-наслідкових зв'язках економічних явищ і процесів і визначає їх як предмет економічного аналізу [10, с.23]. Д.О. Грицишен визначає предмет економічного аналізу як причинно-наслідкові зв'язки, які характеризують стан господарської діяльності або її окремих складових чи об'єктів промислового підприємства [13, с.23].

Проаналізувавши різні підходи до визначення предмету економічного аналізу, предмет аналізу сталого розвитку визначаємо як причинно-наслідкові зв'язки, які характеризують діяльність підприємства у сфері відносин з навколишнім середовищем і соціумом та взаємодією і вплив на них з боку зовнішнього та внутрішнього середовища, що сприяє оцінці його соціально відповідальної діяльності.

Певна річ, предмет аналізу сталого розвитку тісно пов'язується з об'єктами, чітке визначення яких сприятиме підвищенню результативності аналізу, що, відповідно, впливатиме на обгрунтованість, прозорість та адекватність управлінських рішень у сфері реалізації напрямів сталого розвитку підприємств.

Як і у трактуваннях предмету економічного аналізу, однаковість думок науковців щодо його об'єктів також відсутня. Так, М.І. Баканов та А.Д. Шеремет об'єктами економічного аналізу вважають господарські процеси підприємства і кінцеві результати їх діяльності у динаміці і статистично [1, с.23]. Є.В. Мних визначає об'єктами економічного аналізу виробничу, маркетингову, фінансову, комерційну та іншу діяльність, ресурси всіх видів діяльності, організацію виробництва і праці; виробничі та управлінські структури, форми господарювання та їх властивості [8, с.10].

Окремими науковцями об'єкт економічного аналізу зводиться до господарської діяльності загалом, що нівелює його відмінності у контексті з предметом економічного аналізу.

Обгрунтованою є позиція тих дослідників, які об'єктом аналізу визначають окремі елементи, складові або напрями діяльності суб'єктів господарювання. Зважаючи на особливості сталого розвитку

підприємства, об'єктами аналізу сталого розвитку слід визначити господарські засоби, процеси, управлінські рішення, нефінансові об'єкти, які виникають внаслідок взаємозв'язків з навколишнім середовищем та соціумом, що підлягають оцінці (вартісній та експертній) з метою визначення їх стану, факторів впливу і їх зміни та резервів щодо зростання вартості підприємства в перспективі.

При здійсненні аналізу сталого розвитку важливо дотримуватися певних принципів, від яких залежить ієрархічна і функціональна побудова аналітичної підсистеми, взаємозв'язки з іншими функціями управління. Як і інші елементи концепції економічного аналізу, принципи є також дискусійним поняттям щодо їх складу та механізму застосування. Відомі різноманітні підходи відносно дослідження цього поняття. Так, І.Д. Лазаришина пропонує об'єднати принципи економічного аналізу у такі групи: принципи професійної етики, методологічні принципи, правові принципи, організаційні принципи [6, с.150–156]. В.В. Сироїжко та А.А. Сироїжко виділяють загальні та специфічні принципи. Загальні принципи відображають накопичений теорією і апробований на практиці набір правил здійснення економічного аналізу. Вони є методологічним базисом для розробки системи принципів аналізу господарської діяльності і включають принципи аналізу і синтезу, оперативності і своєчасності, кількісної визначеності, безперервності, правонаступництва, об'єктивності, науковості. До специфічних принципів відносять принципи співставності результатів аналізу, комплексного дослідження діяльності організації, виявлення факторів впливу на результати діяльності і виміру ступеня їх впливу, забезпечення зіставності видів аналізу, врахування специфіки діяльності організації, регулярності і системності аналізу діяльності, достовірності, конкретності і практичної прийнятності результатів аналізу діяльності [14, с.150]. Є.В. Мних виділяє такі принципи економічного аналізу як системність, комплексність, конкретність, дієвість рейтингової оцінки, демократизму [8, с.21-22]. А.М. Кузьмінський виокремлює цілісність, всебічність, субординацію, динамізм, випереджуючого відображення, адаптивність, паралелізм, ритмічність, безперервність, прямоочність, пропорційність [15, с.20-23]. Інші науковці акцентують увагу на принципах системності, комплексності, конкретності, демократизму, державності, науковості, оперативності та своєчасності, об'єктивності [16, с.20-23].

Огляд переліку принципів економічного аналізу, наведених у працях вітчизняних і зарубіжних вчених дає підстави акцентувати ті, дотримання яких важливе при здійсненні аналізу сталого розвитку, тобто тих, які забезпечать отримання інформації прийнятної для реалізації управлінських рішень у сфері сталого розвитку (табл. 1).

Таблиця 1

Принципи аналізу сталого розвитку

Принцип	Характеристика
1. Системність	Охоплення аналізом дослідження кожного об'єкта як складної системи із взаємозв'язками та взаємообумовленостями складових між собою, а також у зв'язку із зовнішнім середовищем. Системність аналізу сталого розвитку реалізується у єдності оцінок економічного, екологічного і соціального аспектів
2. Комплексність	Охоплення всіх економічних, екологічних і соціальних процесів, оцінка їх вхідних параметрів, їх зміни і розвитку за кількісними і якісними ознаками, фінансовими і нефінансовими показниками та результатів (вихідних параметрів)
3. Об'єктивність	Дослідження причинно-наслідкових зв'язків реальних економічних, екологічних і соціальних процесів, які відбуваються на підприємстві
4. Своєчасність	Постійний та оперативний моніторинг стану і розвитку процесів діяльності господарюючого суб'єкта
5. Синергія	Необхідність виявлення реакції явища або процесу як системи на вплив кількох елементів, сукупна дія яких перевищує дію кожного елементу
6. Практична прийнятність результатів	Формування інформації, яка може бути використана для економічного обґрунтування стратегічних напрямів розвитку, мета яких – підвищення ефективності діяльності, в тому числі екологічної і соціальної, зростання конкурентоспроможності і, як наслідок, у цілому – забезпечення сталого розвитку в перспективі
7. Співставність	При здійсненні різних видів аналізу сталого розвитку (фінансового та управлінського, ретроспективного, оперативного, перспективного) його мета і завдання не повинні суперечити один одному, а обсяг, якість, терміни, методи отримання вихідної інформації для аналізу повинні бути збалансовані
8. Ієрархічність	При одночасному застосуванні системного і комплексного підходу формування в першу чергу суттєвої інформації, визначення при цьому показників та їх оцінка за ступенем важливості для підприємства за певних умов і в певний момент часу
9. Конкретність	Цільове спрямування аналітичних досліджень на конкретний процес, що відбувається в економічній, екологічній чи соціальній сфері підприємства, та оцінку його результативності
10. Рейтингової оцінки	Оцінювання явищ або процесів, які відбуваються в економічній, екологічній та соціальній діяльності за визначеними критеріями, характерний для використання під час аналізу явищ та процесів, які неможливо оцінити за фінансовими показниками

Джерело: складено автором за [6, 8, 11, 16]

Виокремлені принципи хоча характерні для економічного аналізу діяльності підприємства загалом, але дотримання їх при здійсненні аналізу сталого розвитку дозволить виділити суттєву аналітичну інформацію, яка буде характеризувати конкретний аспект діяльності підприємства у контексті сталого розвитку.

Принципи аналізу сталого розвитку реалізуються через певні функції, щодо яких серед науковців не вироблено єдиних підходів. Окремими вченими виділяються такі три функції, як діагностична – визначення можливих змін якісної характеристики об'єкта аналізу, причинно-наслідкових зв'язків, оціночна – встановлення змісту економічних явищ і процесів та їх стану, відмінностей фактично досягнутого стану від запланованих чи теоретично обґрунтованих значень показників, пошукова – пошук резервів можливого впливу на економічні явища і процеси [5, 8, 16]. В.П. Завгородній та В.В. Сопко визначають такі функції економічного аналізу, як оцінювальну, діагностичну, прогностичну пошукову [17, с.28].

Окремі автори під функціями економічного аналізу розуміють функції спеціалізованих структурних підрозділів організації до обов'язків яких входить проведення аналізу діяльності організації [14, с.149].

Функції ж аналізу сталого розвитку визначаються тими завданнями, які мають бути реалізованими з метою досягнення сталого розвитку. З урахуванням особливостей функціонування підприємства в умовах сталого розвитку та причинно-наслідкових зв'язків у взаємодії з навколишнім та соціальним середовищем уточнені і розширені функції аналізу представлені в табл. 2.

Таблиця 2

Функції аналізу сталого розвитку

Функції	Характеристика
1. Управлінська	Зміст функції визначається тим, що аналіз є однією з функцій управління. Функція сприяє забезпеченню суб'єктів управління інформацією для ухвалення управлінських рішень, спрямованих на реалізацію принципів сталого розвитку
2. Оцінювальна	Забезпечує оцінку відповідності стану підприємства цільовим параметрам його діяльності та потенційним можливостям. Функція передбачає оцінку результативності і ефективності діяльності підприємства та тенденції їх зміни, оцінку наявності, стану і ефективності використання ресурсів всіх видів, виявлення і оцінку факторів впливу на зміну результатів діяльності підприємства
3. Діагностична	Передбачає визначення ознак невідповідності досягнутого та базового стану підприємства шляхом виявлення причин, чинників, винуватців. Визначаються відхилення та зміни окремих процесів серед різних видів діяльності: економічної, екологічної та соціальної та у розрізі ключових компонентів соціально відповідальної діяльності
4. Превентивна	Забезпечує отримання інформації для реалізації заходів з еколого-економічної безпеки та втрат і загроз у ході здійснення соціальних заходів
5. Захисна	Результати аналізу мають об'єктивно відображати факти неправомірної і злочинної діяльності, що забезпечить своєчасне реагування на них з метою захисту прав власників, персоналу, споживачів та інших зацікавлених осіб
6. Пошукова	Спрямована на здійснення моніторингу результатів діяльності з метою визначення і кількісного виміру глибинних внутрішніх резервів зростання економічної, екологічної та соціальної результативності
7. Соціальна	Передбачає отримання та оприлюднення результатів аналізу у вигляді адекватному для сприйняття зовнішніми і внутрішніми користувачами, зокрема, працівниками
8. Прогностична	Дозволяє розробити і обґрунтувати напрями діяльності в коротко-, середньо- та довгострокову періодах, визначити прогностичні результати реалізації планів фінансово-господарської діяльності, а також екологічних та соціальних заходів. Також забезпечує формування інформаційної бази для економічного обґрунтування прогнозів і планів розвитку підприємства

Джерело: складено автором за [6–8, 11, 16]

Економічний аналіз пов'язаний із дослідженням всебічної фінансово-господарської діяльності на всіх її рівнях, що обумовлює необхідність чіткої класифікації його видів. Види економічного аналізу представляють собою теоретичне та практичне виокремлення окремих завдань аналітичної роботи, від яких залежить вибір об'єкта, розробка системи показників, тривалість періоду, напрям аналізу, джерела й обсяги інформації, способи та прийоми її обробки.

Серед великої кількості класифікаційних ознак, необхідно виокремити ті з них, які враховують особливості сталого розвитку. Аналіз сталого розвитку слід класифікувати:

1) за складовими сталого розвитку:

- аналіз економічної діяльності – спрямований на оцінку фінансово-господарської та виробничої діяльності за встановленими ключовими параметрами та забезпечує визначення економічної результативності;

- аналіз екологічної діяльності (еколого-економічний) – спрямований на оцінку екологічної діяльності (взаємодії з навколишнім середовищем та діяльності у сфері природокористування), екологічних ризиків, які виникають або можуть виникнути під час її здійснення, забезпечує визначення екологічної результативності;

- аналіз соціальної діяльності (соціально-економічний) – спрямований на оцінку соціальної діяльності (взаємозв'язків з персоналом, соціумом), соціальних ризиків, які виникають або можуть виникнути під час її здійснення, забезпечує визначення соціальної результативності;

2) за інформаційними потоками:

- фінансовий – орієнтований на забезпечення потреб управління сталим розвитком підприємства, пошук резервів зростання вартості підприємства при одночасному збільшенні всіх видів капіталу за умови неухильного дотримання принципів сталого розвитку;

- управлінський – здійснюється з метою отримання ключових параметрів як об'єктивної і повної інформаційної бази для обґрунтування управлінських рішень щодо досягнення стратегічних, тактичних і оперативних цілей виробничої та еколого-соціальної діяльності;

- аналіз нефінансових показників – орієнтований на оцінку показників, які неможливо виміряти кількісно, але які сприяють як зростанню ефективності економічної, екологічної та соціальної діяльності, так і збільшенню вартості підприємства;

3) за ключовими компонентами корпоративної соціальної відповідальності як основи сталого розвитку:

- аналіз корпоративної етики – спрямований на оцінку дотримання корпоративної етики та її впливу на зростання вартості підприємства (як правило, базується на аналізі нефінансових показників);

- аналіз корпоративної соціальної політики по відношенню до суспільства – спрямований на дослідження та оцінку доцільності та ефективності соціальних інвестицій та заходів, які здійснило підприємство у досліджуваному періоді;

- аналіз політики у сфері охорони довкілля – спрямований на дослідження та оцінку доцільності та ефективності екологічних інвестицій і природоохоронних заходів, які здійснило підприємство у досліджуваному періоді;

- аналіз стану корпоративного управління – спрямований на дослідження принципів і підходів до корпоративного управління та оцінку доцільності їх вибору;

- аналіз дотримання прав людини – спрямований на дослідження ступеня дотримання прав людини і його впливу на зміну вартості підприємства;

- аналіз відносин зі споживачами – здійснюється для оцінки ступеню дотримання рівноправних продуктивних та правових відносин зі споживачами та визначення його впливу на економічні, екологічні і соціальні показники результативності діяльності підприємства;

- аналіз політики щодо персоналу – здійснюється для оцінки ступеню дотримання правових норм у відносинах з персоналом, здійснюваних витрат на персонал, визначення інвестицій у персонал та їх віддачі;

- аналіз результативності – здійснюється для оцінки результатів діяльності за її видами (економічної, екологічної, соціальної);

4) за рівнем:

- макроаналіз сталого розвитку – спрямований на оцінку індикаторів сталого розвитку на рівні держави;

- мезоаналіз сталого розвитку – спрямований на оцінку показників сталого розвитку в межах регіону чи галузі, до якої відноситься підприємство;

- мікроаналіз сталого розвитку – спрямований на оцінку економічної, екологічної та соціальної результативності суб'єкта господарювання за всіма параметрами його поведінки у внутрішньому та зовнішньому економічному середовищі.

Визначені класифікаційні ознаки є найсуттєвішими у методологічному та організаційному аспектах концепції аналізу сталого розвитку.

Висновки

Отже, аналіз сталого розвитку слід визнати новим етапом розвитку економічного аналізу. Не виходячи за його межі, аналіз сталого розвитку повинен базуватися на концептуальній основі з урахуванням притаманних йому особливостей, які породжені парадигмою розвитку суспільства в умовах сталого розвитку. Концептуальна основа аналізу сталого розвитку базується на ідентифікації його мети, завдань, предмету, об'єктів, принципів, функцій, видів та методів.

Реалізуючи стратегію сталого розвитку, підприємство має використовувати аналіз сталого розвитку як функцію управління, яка уможливить прийняття ефективних управлінських рішень у внутрішньому середовищі та у нестабільному конкурентному середовищі, які сприятимуть здійсненню соціально відповідальної діяльності як основи сталого розвитку підприємства.

Література

1. Теория экономического анализа : учебник / под ред. М.И. Баканова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 536 с.
2. Зоріна О.А. Види економічного аналізу: проблеми класифікації / О.А. Зоріна // Культура народів Причорномор'я: научний журнал. – Симферополь : Межвузовський центр «Крым», 2012. – № 238. – С. 40–43.
3. Калабухова С.В. Методологічні основи аналізу господарської діяльності в різних типах суспільного розвитку / С.В. Калабухова // Економічний аналіз. – 2014. – Т. 17. – № 2. – С. 47–54.

4. Кіндрацька Л. Невраховані підходи до трансформації в курсі «Економічний аналіз» / Л. Кіндрацька // Теорія і практика економічного аналізу: сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку : збірник тез Міжнародної наук.-практичної конференції, 10–12 жовтня 2006 р. – 192 с.
5. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 512 с.
6. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика : монографія / І.Д. Лазаришина. – Рівне : НУВГП, 2005. – 369 с.
7. Лахтіонова Л.А. Функції економічного аналізу на мікрорівні / Л. А. Лахтіонова, Н. О. Кириченко // Фінанси, облік і аудит : зб. наук. праць КНЕУ. – 2008. – Вип. 11. – С. 245–250.
8. Мних Є.В. Економічний аналіз : підручник / Є.В. Мних. – К. : Знання, 2011. – 630 с.
9. Олійник О.В. Розвиток економічного аналізу в умовах інституційних змін : монографія / Олійник О.В. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 653 с.
10. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г.В. Савицкая. – Минск : ООО «Новое знание», 2008. – 688 с.
11. Економічний аналіз : навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін. ; за ред. М.Г. Чумаченка. – Вид. 2-е, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2003. – 556 с.
12. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз стійкого розвитку економічних систем: теоретико-методологічні аспекти / І.М. Парасій-Вергуненко // Фінанси, облік і аудит. – 2014. – Вип. 2(24). – С. 224–234.
13. Грицишен Д.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління економіко-екологічною безпекою підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / Д.О. Грицишен ; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2016. – 42 с.
14. Сыроижко В.В. Методологические основы анализа деятельности организации при рыночном саморегулировании / В.В. Сыроижко, А.А. Сыроижко // Аудит и финансовый анализ. – 2012. – № 2. – С. 147–153.
15. Кузьминский А.Н. Организация бухгалтерского учета и анализа хозяйственной деятельности / А.Н. Кузьминский, В.В. Сопко. – К. : Вища школа, 1986. – 256 с.
16. Економічний аналіз : навчальний посібник / за ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с.
17. Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу / В.П. Завгородній, В.В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2000. – 258 с.

Надійшла: 22.09.2017; рецензент: д. е. н., проф. Коренюк П.І.